

Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

NaturErhvervstyrelsen/Departementet

Den 8. november 2011

STS/MIST/TMBZ

FVM 950

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik, og

om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 73/2009, for så vidt angår anvendelsen af direkte betalinger til landbrugere for 2013

KOM(2011) 625 og KOM(2011) 630

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg 3. november 2011 forud for rådsmøde (landbrug og fiskeri) den 14. november 2011. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen fremlagde den 12. oktober 2011 sit forslag til en forordning om direkte støtte til landbrugere for perioden 2014-2020. Forordningen skal afløse Rådets forordning (EF) nr. 73/2009. Den væsentligste nyskabelse er et øget fokus på miljø- og klimaaspekter ("grønning"), hvor udbetaling af en del af den direkte støtte forudsætter overholdelse af EU-fastsatte landbrugsmetoder. Forslaget indebærer endvidere, at en del af den direkte landbrugsstøtte anvendes til særlige ordninger som støtte til områder med naturlige begrænsninger, støtte til mindre landbrugere, støtte til nyetablerede unge landbrugere samt muligheder for at anvende målrettede koblede støtteordninger. Endelig indeholder forslaget finansielle nationale lofter for direkte landbrugsstøtte, bestemmelser om delvis udligning af den direkte støtte mellem medlemsstater og overgang til ens støtte pr. hektar inden for medlemsstater/regioner, mulighed for fleksibilitet mellem den direkte støtte (søjle I) og landdistriktsudvikling (søjle II), udbetalingslofter for større bedrifter samt bestemmelser om, at støtte kun kan gives til aktive landbrugere.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2011) 625 af 12. oktober 2011 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fastsættelse af regler for direkte betalinger til landbrugere under støtteordninger inden for rammerne af den fælles landbrugspolitik. Forslaget er modtaget i en dansk sprogudgave den 20. oktober 2011.

Kommissionen har ved KOM (2011) 630 af 12. oktober 2011 fremlagt forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 73/2009, for så vidt angår anvendelsen af direkte

betalinger til landbrugere for 2013. Forslaget er modtaget i en dansk sprogudgave den 18. oktober 2011.

Forslagene er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 43, stk. 2 og kan vedtages af Rådet og Europa-Parlamentet i henhold til den almindelige lovgivningsprocedure.

Nærhedsprincippet

Forslagene er et led i gennemførelsen af den fælles landbrugspolitik, hvorfor nærhedsprincippet er tilgodeset.

Formål og indhold

Forslaget om direkte støtte følger linjerne fra Kommissionens meddelelse KOM (2010) 672 af 18. november 2010 om reformkursen for den fælles landbrugspolitik på vej mod 2020. Heraf fremgik det, at den fremtidige fælles landbrugspolitik skal understøtte et bæredygtigt landbrug, som tager hensyn til klimaforandringer og miljø samt understøtter den gensidige solidaritet mellem medlemsstaterne.

Finansielle forhold

Reformen af den fælles landbrugspolitik skal ses i sammenhæng med den igangværende forhandling om EU's flerårige finansielle ramme for 2014 til 2020. Overordnet set fastholdes strukturen af den fælles landbrugspolitik, således at den direkte landbrugsstøtte samt de forskellige markedsinstrumenter hører under den første søjle (søjle I), mens landdistriktspolitikken hører under den anden søjle (søjle II).

Kommissionens forslag til direkte støtte fastsætter fremtidige nationale lofter for den direkte støtte i de enkelte medlemsstater samt de finansielle principper for fordelingen af den fremtidige direkte støtte. Danmarks nationale loft for direkte støtte i søjle I foreslås fastsat til ca. 943 mio. € (ca. 7,0 mia. kr.) i 2014, hvor den i dag udgør ca. 964 mio. € (fratrullet modulation til søjle II). Fra 2017 og frem udgør loftet 909 mio. € (ca. 6,8 mia. kr.).

Kommissionen foreslår en gradvis udjævning af den direkte støtte blandt landbrugerne i en region eller en medlemsstat, således at der opnås en ensartet støtte pr. hektar inden for regionen /medlemsstaten senest i 2019.

Endvidere skal der i perioden 2014-2017 ske en delvis udjævning af den direkte støtte blandt medlemsstaterne, således at der fra medlemsstater, der har direkte støtteudbetalinger over EU-gennemsnittet pr. hektar, overføres en andel af deres nationale loft for direkte støtte til medlemsstater, som har en gennemsnitlig støtte pr. hektar, der ligger under 90 % af EU-gennemsnittet.

Der foreslås en vis fleksibilitet mellem søjlerne, således at en række medlemsstater én gang for alle i 2013 kan vælge at overføre op til 10 % af deres nationale loft fra direkte støtte (søjle I) til landdistriktspolitikken (søjle II) med krav om national medfinansiering. Denne overførsel påvirker ikke de private investorers egenfinansiering i forbindelse med projekter under søjle II. Visse

medlemsstater (med en direkte støtte p.t. under 90 % af gennemsnittet) vil kunne vælge at overføre op til 5 % af deres midler fra søjle II til I.

Kommissionen foreslår endvidere etablering af en ny grundbetalingsordning, hvor landbrugerne kan modtage direkte støtte, såfremt de er i besiddelse af støtteberettigede arealer og betalingsrettigheder, ligesom de er underlagt krav om krydsoverensstemmelse. Budgettet til denne grundordning udgør op til ca. 50-70 % af det nationale loft. De eksisterende betalingsrettigheder, som blev fordelt med introduktionen af enkeltbetalingsordningen i 2005, skal afskaffes, og nye rettigheder skal uddeles i 2014.

Aktive landbrugere

Kommissionen foreslår, at støtteudbetalinger kun kan ydes til aktive landbrugere. Dette indebærer ifølge forslaget, at der ikke ydes direkte støtte, hvis den direkte støtte udgør mindre end 5 % af de samlede indtægter fra ikke-landbrugsaktiviteter, eller hvis landbrugsarealerne naturligt holdes i en stand, der gør dem egnet til græsning eller dyrkning, og landbrugerne ikke overholder nogle minimumsaktiviteter på arealerne, som fastsat af medlemsstaterne. Landbrugere, der modtager under 5.000 € i direkte støtte, er fritaget for disse bestemmelser.

Gradvis reduktion og nedsættelse af støtteudbetalinger

Det foreslås, at der gennemføres en gradvis reduktion og nedsættelse af de største direkte støtteudbetalinger til de enkelte bedrifter i form af støtteloft (capping). Før reduktionen beregnes foretages fradrag svarende til de 30 % af den direkte støtte, som udgør grønningen samt udgifter til løn i det foregående år. Resultatet af nedsættelserne stilles til rådighed for innovation under landdistriktsprogrammet (søjle II). Reduktion gennemføres efter følgende skala:

- 20 % reduktion af støtteudbetalinger mellem 150.000 – 200.000 €
- 40 % reduktion af støtteudbetalinger mellem 200.000 – 250.000 €
- 70 % reduktion af støtteudbetalinger mellem 250.000 – 300.000 €
- 100 % reduktion af støtteudbetalinger over 300.000 €

Betalinger for landbrugsmetoder, der er til gavn for klimaet og miljøet (grønning)

Kommissionen foreslår, at landbrugere, som er berettiget til grundbetalingen, skal overholde visse klima- og miljøvenlige dyrkningsmetoder. Der skal afsættes 30 % af det nationale loft til betaling af denne grønning. Økologiske landbrugere vil automatisk modtage denne supplerende betaling.

Der foreslås følgende obligatoriske dyrkningsmetoder:

- Afgrødediversificering. Landbrug over 3 hektar skal hvert år dyrke mindst 3 forskellige afgrøder. Ingen af disse 3 afgrøder må dække mindre end 5 % af arealet, og hovedafgrøden må ikke dække mere end 70 % af arealet.
- Permanente græsarealer. Landbrugere skal bevare de permanente græsarealer på deres bedrifter, som de angiver i deres støtteansøgning for 2014 i årene fremover.
- Miljømæssigt fokusområde. Landbrugere skal afsætte mindst 7 % af deres landbrugsareal undtagen permanent græsareal til miljømæssigt fokusområde, herunder brakarealer, landskabstræk og bræmmer mv.

Arealer med naturlige begrænsninger for landbrugsproduktion

Det foreslås, at medlemsstaterne kan etablere en frivillig støtteordning for arealer med naturlige begrænsninger for landbrugsproduktion. Den nye støtteordning omfatter arealer, som allerede under landdistriktspolitikken er udpeget som arealer med naturlige handicaps, de såkaldt ugunstigt stillede områder eller LFA-områder (Less Favored Areas). Der kan anvendes op til 5 % af det nationale loft til denne støtteordning. Støtten udbetales årligt som supplement til grundbetalingen til den enkelte landbruger.

Støtteordning for unge landbrugere

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal etablere en obligatorisk støtteordning for unge førstegangsetablerede landbrugere under 40 år. Der kan anvendes op til 2 % af det nationale loft til denne støtteordning. Støtten udbetales årligt i en periode på højst 5 år som supplement til grundbetalingen. Supplementet kan udgøre op til 25 % af gennemsnitsværdien af den pågældende landbrugers betalingsrettigheder. I Danmark vil der højst kunne udbetales støtte til op til 60 hektar.

Koblede støtteordninger

Det foreslås, at medlemsstaterne kan vælge at afsætte op til 5 % og i visse tilfælde op til 10 % eller mere af det nationale loft til at etablere koblede støtteordninger inden for en række områder (kvæg, får, sukkerroer mv.). Den koblede støtte kan ydes til sektorer eller regioner i en medlemsstat, hvor særlige typer af landbrug eller landbrugsproduktioner har visse problemer, og som er vigtige af økonomisk og/eller sociale og/eller miljømæssige grunde.

Støtteordning for mindre landbrugere

Kommissionen foreslår, at medlemsstaterne skal indføre en ny obligatorisk støtteordning for mindre landbrugere. Landbrugerne kan vælge at ansøge om at deltage i den nye ordning, såfremt de har fået tildelt betalingsrettigheder i 2014. Deltagerne i ordningen modtager en årlig betaling, som erstatter alle andre direkte betalinger. Der kan anvendes op til 10 % af det nationale loft til denne ordning. Den årlige betaling fastsættes mellem 500 og 1.000 € pr landbruger. Landbrugerne, der deltager i denne ordning, fritages for bestemmelserne om krydsoverensstemmelse og for de obligatoriske grønne dyrkningsmetoder.

Støtteordning for bomuld

Den eksisterende støtteordning vedrørende bomuld videreføres, således at landbrugere som producerer bomuld vil modtage en afgrødespecifik betaling pr. hektar støtteberettiget bomuldsareal. Denne støtteordning omfatter kun Bulgarien, Grækenland, Spanien og Portugal.

Overgangsbestemmelser for direkte støtte til landbrugerne for 2013

De nugældende bestemmelser om finansielle nettolofter for direkte betalinger er fastsat til og med 2012, medens de nye regelsæt for den fremtidige fælles landbrugspolitik, herunder de finansielle bestemmelser, først vil træde i kraft i 2014. Kommissionen har derfor fremsat et separat forslag KOM (2011) 630 om et nettoloft for 2013 samt visse bestemmelser for udbetaling af den direkte støtte. Forslaget indebærer, at der fastsættes et finansielt nationalt loft for Danmark for 2013 på ca.

964 mio. € hvilket er det samme som for 2012, når den obligatoriske overførsel som følge af modulation til søjle II er sket.

Udtalelser

Europa-Parlamentets udtalelse foreligger endnu ikke.

Konsekvenser

Forslaget om etablering af regler for direkte betalinger til landbrugere under den fælles landbrugspolitik har både statsfinansielle, erhvervsøkonomiske, lovgivnings- og administrative konsekvenser samt konsekvenser for udmøntningen af EU's budget og for miljøet og beskyttelsesniveauet.

Kommissionen lægger op til, at der til den direkte støtte anvendes ca. 269 mia. € i faste 2011-priser (svarende til ca. 2.015 mia. kr.) over perioden 2014 til 2020. Danmark finansierer i indeværende periode ca. 2 % af EU's budget. Opretholdes denne andel, indebærer det, at Danmark vil skulle bidrage med ca. 5,4 mia. € (ca. 40 mia. kr.) over perioden 2014-2020.

I året 2020 vil der i faste 2011-priser skulle anvendes ca. 36,2 mia. € (ca. 271,5 mia. kr.) til direkte støtte i EU. Såfremt Danmark i 2020 finansierer 2 % af EU's budget, betyder det, at Danmark vil skulle bidrage til finansiering af EU's direkte støtte med ca. 724 mio. € (ca. 5,43 mia. kr.). Danmark vil i 2020 modtage ca. 758 mio. € (svarende til ca. 5,7 mia. kr.) i direkte støtte.

Den direkte støtte i EU vil med forslaget i budgetår 2013 udgøre 42,5 mia. € og fra 2018 og frem 43,5 mia. € i løbende priser. Det skal bemærkes, at de 10 medlemsstater optaget i 2004 er fuldt indfaset i budgetår 2014, mens Rumænien og Bulgarien er fuldt indfaset fra budgetår 2017. Mellem 2013 og 2014 sker der en reduktion på ca. 1,4 % i alle medlemsstaternes konvolutter for den direkte støtte. Den delvise udligning af den direkte støtte mellem medlemsstaterne vil indebære, at der i løbet af perioden 2014-2017 omfordeles ca. 750 mio. € mellem medlemsstaterne. For Danmark vil dette betyde en reduktion af Danmarks konvolut for den direkte støtte på 4,3 % svarende til ca. 310 mio. kr./år. Dertil kommer den generelle reduktion på 1,4 % svarende til ca. 101 mio. kr./år.

Kommissionen foreslår støtteloftet per bedrift for den direkte støtte (capping) og overførsel af de inddragne midler fra søjle I (direkte støtte) til søjle II (landdistriktspolitikken). Kommissionen estimerer, at dette i EU vil medføre et årligt provenu på ca. 186 mio. € til overførsel til søjle II. Kommissionen har anslået provenuet i Danmark til ca. 53.000 € (ca. 400.000 kr.) fra 2017.

Medlemsstaterne kan vælge at overføre op til 10 % af den direkte støtte fra søjle I til søjle II. Dette indebærer, at man i Danmark senest i 2013 kan vælge fra 2014-2020 årligt at overføre ca. 79 mio. € i faste 2011-priser eller ca. 590 mio. kr. til landdistrikterne. Beslutter Danmark at gøre brug af ordningen fører det i givet fald til en national medfinansiering af tilsvarende omfang, det vil sige ca. 590 mio. kr.

Forslaget forventes at indebære en betydelig administrativ omkostning, som ikke kan kvantificeres på nuværende tidspunkt. De øgede administrative omkostninger, herunder også til IT-udvikling,

følger af forslaget til regler for grønning, definition af aktive landbrugere, opgørelse af capping, etablering af nye betalingsrettigheder og etablering af støtteordning for mindre landbrug m.v.

Forslaget vil have erhvervsøkonomiske konsekvenser, dels som følge af de administrative byrder, dels som følge af den delvise udligning af den direkte støtte imellem medlemsstaterne, og som følge af kravet om udjævning af støtten inden for medlemsstaten. Udjævning af den direkte støtte i Danmark vil betyde, at der senest fra 2019 skal ydes en ensartet støtte pr. hektar. Dette vil medføre en omfordeling af ca. 20 % af den samlede direkte støtte i Danmark, som i dag ydes afkoblet, men fordelt som historisk betingede tillæg inden for sektorerne mælk, sukker, oksekød og kartoffelstivelse.

Gennemførelse af forslaget vil indebære, at en række bekendtgørelser skal ændres.

Forslaget vurderes at have positive miljømæssige konsekvenser. Det er ikke muligt på nuværende tidspunkt at kvantificere de miljømæssige konsekvenser af forslaget, idet de nærmere modaliteter her udestår, ligesom en række specifikke krav først vil blive fastlagt efterfølgende i delegerede retsakter.

Høring

Sagen har været i høring i § 2-udvalget (landbrug) i forbindelse med møde den 5. oktober 2011.

Landbrug & Fødevarer bemærkede, at der ved udjævning af betalinger *mellem* medlemsstater skal tages hensyn til de forskelle, der er imellem omkostningsniveauer og øvrige rammebetingelser i de pågældende medlemsstater. Hvad angår *intern* udjævning af betalingsrettigheders værdi i medlemsstaterne, bør dette ikke ændres. Afkobling har fundet sted, og hvordan de enkelte medlemsstater vælger at disponere over midlerne, skal være op til dem selv.

Landbrug & Fødevarer fremhævede, at definitionen og brugen af begrebet aktive landmænd er unødvendig. Det nuværende regelgrundlag anses for tilstrækkeligt. Hvad angår capping, er forslaget uacceptabelt, og det forekommer meget u hensigtsmæssigt at belønne mindre effektive landbrug. Grønningselementet bør indføres under hensyntagen til om medlemsstaterne allerede har indført aktiviteter på disse områder. Her fremhæves blandt andet, at efterafgrøder og kvælstofnormer allerede indebærer væsentlige miljøforbedringer. Endelig blev det fremhævet, at muligheden for forsat at have en koblet præmie for handyr anses for særdeles vigtig i forhold til at undgå eksport og lang transport af kalve.

DI påpegede, at grønning ikke bør flytte fokus fra produktion, idet fødevarerforsyningen og adgangen til råvarer bør sikres.

Ved efterfølgende skriftlig høring i § 2-udvalget (landbrug) er der indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer ønsker en fælles landbrugspolitik, der fremmer en fortsat konkurrencedygtig landbrugsproduktion og samtidig respekterer det europæiske samfunds forventninger om en

bæredygtig landbrugsproduktion. Hvis dette skal lykkes, er det nødvendigt, at EU også fokuserer på den eksportorienterede kommercielle landbrugssektor (eksempelvis som den danske), som er ansvarlig for den største del af EU's landbrugsproduktion. Landbrug & Fødevarer føler ikke, at disse ønsker er blevet tilstrækkeligt opfyldt i Kommissionens reformforslag. I stedet er fokuset generelt vendt mod landbrugsproduktion i mindre skala til lokale markeder. Landbrug & Fødevarer finder det generelt positivt, at Kommissionen signalerer villighed til at fokusere på innovation og udvikling i landbrugssektoren med fokus på den biobaserede økonomi, at landbrugspolitikken bliver knyttet til Europa 2020 strategien, og at støtten knyttes til landbrugssektorens levering af goder til samfundet.

Udjævning mellem medlemsstater

Landbrug & Fødevarer er enige i, at fordelingen af støtten mellem medlemsstaterne skal revideres, primært til gavn for de nye medlemsstater, men det skal ske på en objektiv og konstruktiv måde, hvor bidrag via landdistriktpolitikken og øvrige strukturfondsmidler også inddrages. Landbrug & Fødevarers foreløbige beregninger viser, at Danmark vil få reduceret det nationale loft for de direkte betalinger med 5-6 % i den kommende reformperiode. Danmark vil derfor sammen med Belgien, Nederlandene og Italien være blandt de medlemsstater, der bidrager mest til udjævningen mellem medlemsstaterne. Omvendt vil en række velstående medlemsstater med en relativt begrænset landbrugsproduktion, som eksempelvis Sverige og Storbritannien, forholdsmæssigt blive stillet bedre som følge af Kommissionens forslag. Med andre ord så rammer forslaget medlemsstater med en stor landbrugsproduktion, der for Danmarks vedkommende især er animalsk baseret.

Kommissionens forslag til fordeling sigter på, at der på lang sigt skal være en ensartet betaling per hektar i hele EU. Landbrug & Fødevarer er ikke enig i, at arealfordelingen bør være den eneste variabel i forbindelse med en udjævning, og der også bør tages andre objektive faktorer i betragtning. Det bør som udgangspunkt dels være forskelle i omkostningsniveau mellem forskellige medlemsstater, dels størrelsen af landbrugsproduktionen i den enkelte medlemsstat – og dermed ikke mindst den animalske produktion. Ud fra denne betragtning giver en langsigtet bevægelse mod en ensartet betaling per hektar i hele EU ikke mening.

Intern udjævning

Kommissionen lægger op til 100 % udjævning af størrelsen på betalingsrettighederne per hektar internt i medlemsstaterne - evt. indfaset over 4 år. Det forslag er fuldstændig uacceptabelt, da det vil hive tæppet væk under et stort antal mange landmænd, der har investeret i tillid til den førte politik. Det gælder i første række mælke- og oksekødsproducenter, men også avlere af sukkerroer og stivelseskartofler. I den udstrækning, at betalingsrettighederne er afkoblet fra produktionen – og dermed ikke er forvridende for handlen mellem medlemsstaterne – bør det derfor være op til medlemsstaterne selv at bestemme, hvorvidt de vil udjævne betalingsrettighedernes værdi.

Aktive landbrugere

Landbrug & Fødevarer er tvivlende over for Kommissionens forslag og mener som udgangspunkt, at der ikke bør indføres flere bestemmelser vedrørende definitionen af en aktiv landbruger. Dette vil kun give yderligere administrationsomkostninger. I stedet bør der, som nu, udelukkende ses på,

hvorvidt der er landbrugsdrift på de arealer, der søges støtte til, og om de overholder kravene til god landbrugs- og miljømæssig stand.

Støtteloft

Landbrug & Fødevarer mener ikke, at der bør indføres et støtteloft, da den direkte støtte som udgangspunkt gives som betaling for landbrugssektorens levering af miljøhensyn og offentlige goder (grøn komponent og krydsoverensstemmelse). Desuden straffer et støtteloft netop de bedrifter, som har potentialet til at videreudvikle en moderne, innovativ og effektiv landbrugsdrift.

Fleksibilitet mellem søjlerne

Landbrug & Fødevarer er tilhænger af, at der bruges yderligere midler under landdistriktsprogrammet til at finansiere såvel miljø, natur og klimamæssige tiltag som styrkelse af konkurrenceevnen, men det skal ikke ske via overførsel af midler fra søjle 1 til søjle 2. Den øgede bevilling under søjle 2 bør findes ved, at Danmark modtager en større samlet andel af de EU-midler, der er reserveret under landdistriktsprogrammet.

Tildeling af betalingsrettigheder

Kommissionen foreslår, at alle betalingsrettigheder skal tildeles på ny, uanset hvilken model enkeltbetalingsordningen er implementeret efter i den enkelte medlemsstat. Landbrug & Fødevarer forudser, at dette vil genskabe en række af de problemer, der også opstod i forbindelse med tildeling af betalingsrettigheder i 2005, blandt andet omkring forpagtninger. Denne problemstilling vil skærpes yderligere som følge af den måde, hvorpå det bliver muligt at differentiere værdien af betalingsrettighederne på i 2014. Som Kommissionen foreslår det, vil værdien af eventuelle tillæg på betalingsrettigheder blive fordelt på alle bedriftens arealer, uanset at tillæggene før reformen ikke var fordelt på alle bedriftens rettigheder. Derfor kan man komme i situationer, hvor forpagtede arealer får tildelt betalingsrettigheder med en værdi, der er væsentligt højere eller lavere end den værdi, de oprindelige betalingsrettigheder på arealet havde. Dette er ikke hensigtsmæssigt, og der bør findes en fornuftig løsning på problemet.

Grøn komponent

Landbrug & Fødevarer er grundlæggende enige i tankegangen bag den grønne komponent, hvor man knytter en del af de direkte betalinger til krav om en særlig klima- og miljøvenlig produktion, men er kritisk over for den måde, hvorpå Kommissionen har valgt at omsætte tankegangen i konkrete krav. Som udgangspunkt mener Landbrug & Fødevarer, at målet skal nås gennem udformningen af en liste med forskellige tiltag, der tager hensyn til de forskellige miljø-, klima- og naturmæssige udfordringer, som den enkelte medlemsstat og den enkelte bedrift står overfor. Hvis der imidlertid tages udgangspunkt i Kommissionens forslag, mener Landbrug & Fødevarer, at der er behov for at justere indholdet i komponenten, således at klima- og miljøindholdet øges – eller giver et øget incitament til at levere dette. Der er endvidere behov for at sikre, at der rettes op på den skævhed, der er i forslaget, hvor den grønne komponent vil ramme meget skævt fra landmand til landmand, alt afhængig af bedriftens placering m.v. Samtidigt er det vigtigt, at den grønne komponent udformes på en måde som hverken undergraver konkurrenceevnen eller øger landmændenes administrative omkostninger.

I forhold til de konkrete krav i den grønne komponent har Landbrug & Fødevarer følgende bemærkninger:

- Afgrødevariation

Landbrug & Fødevarer finder, at definitionen af afgrøder bør sikre, at eksempelvis vinter- og vårhvede kategoriseres som to forskellige afgrøder. Kravet om etablering af efter- og mellemafgrøder i Danmark er indført af miljøhensyn, der også er hovedhensynet i den grønne komponent, og på den baggrund bør disse kategoriseres som afgrøder. For at undgå en diskriminering af kvægsektoren bør græs (såvel omdrifts- som permanent) kunne indregnes som en af de tre afgrøder. Den nedre grænse på 3 hektar bør hæves væsentligt, og grænsen kan eventuelt være differentieret mellem medlemsstaterne på baggrund af den gennemsnitlige bedriftsstørrelse.

- Miljøfokusområder

Ifølge Landbrug & Fødevarer bør det være muligt at medregne en bred liste af eksisterende landskabelementer som miljøfokusområder, eksempelvis 10 m randzoner langs vandløb og søer, 25 m zoner omkring drikkevandsboringer, arealer etableret med energipil, vådområder, hegn, mergelgrave, vildtstriber, insektvolde, barjordsstriber, brakarealer m.v. Endvidere skal det være muligt at reducere størrelsen af den enkelte medlemsstats miljøfokusareal til mindre end 7 %, såfremt der i det pågældende land laves generelle tiltag, som påvirker miljø, natur, klima eller biodiversitet i en positiv retning. I Danmark kunne dette eksempelvis være kravet om efterafgrøder og reducerede kvælstofnormer. Der skal gives mulighed for dels at overføre en forpligtelse til et areal, hvor den miljømæssige effekt er større, dels at medregne MVJ-arealer m.v. som et miljøfokusområde. Det skal sikres, at den administrative byrde og risiko for underkendelse forbundet med dette element reduceres mest muligt. Eksempelvis skal der ikke være krav om, at landskabelementerne indtegnes på kort – og dermed risiko for fejlindtegning. Det skal blot være muligt for landmanden at dokumentere arealernes tilstedeværelse i en kontrolsituation.

- Permanent græs

I regi af den grønne komponent bør der alene være fokus på de permanente græsarealer, der ikke omlægges med jævne mellemrum. Det er således også særligt på sådanne arealer, der er en høj biodiversitet m.v. Græsarealer på omdriftsarealer bør således ikke medregnes.

Unge landmænd

Landbrug & Fødevarer er enige med Kommissionen i, at der er behov for gennem forskellige initiativer at lette unge landmænds adgang til erhvervet. Umiddelbart vurderet er forslaget om en top-op præmie til unge landmænd ikke den mest effektive metode til at sikre dette, men da det på den anden side vil bidrage positivt til den samlede økonomi for unge, nyetablerede landmænd, bakker Landbrug & Fødevarer derfor op om forslaget.

Koblet støtte

Grundlæggende mener Landbrug & Fødevarer, at man bør bevæge sig væk fra koblet støtte, men Landbrug & Fødevarer anerkender samtidigt, at der kan være særligt udsatte sektorer, der vil blive så berørt af en afkobling, at der kan være behov for at kunne koble støtten til produktionen. Det er

dog vigtigt, at dette ikke kommer i konflikt med WTO-reglerne, og at det ikke skaber unødigt konkurrenceforvridning mellem EU's medlemsstater. Derfor bør muligheden for at udbetale koblet støtte begrænses til maksimalt 5 % af det nationale loft i alle medlemsstater.

Små landbrug

Det er som udgangspunkt positivt, at der foreslås en ordning, der gør det enklere for de små landbrug at søge støtte. Dette vil også være til glæde for en række af de deltidsbrug, der findes i Danmark. Man skal dog også være opmærksom på, at der i nogle af de øvrige medlemsstater findes rigtig mange små brug, hvorfor denne regel vil betyde, at langt størstedelen af produktionen reelt undtages for både krydsoverensstemmelse og grøn komponent. En sådan udvikling er bekymrende, idet det også vil betyde, at disse bedrifter ikke vil have det nødvendige incitament til effektivisering, modernisering og strukturudvikling.

Betalinger til ugunstigt stillede områder

Landbrug & Fødevarer bakker op om muligheden for gennem landdistriktspolitikken at støtte landbruget i EU i de ugunstigt stillede områder (LFA) – og herunder en række af de danske småøer. Man er dog kritisk over for forslaget om som en del af søjle 1-støtten at kunne give supplerende top-op præmier til bedrifter i ugunstigt stillede områder. Det bør under alle omstændigheder sikres, at en sådan støtte ikke må virke konkurrenceforvridende og dermed danne grundlag for en udvidelse af produktionen. Der skal derfor i forordningen indsættes effektive bremsemekanismer, der vil kunne forhindre en sådan udvidelse.

Gartnerier

I relation til produktion af frugt og grøntsager m.v. på blandt andet gartnerier og planteskoler kan der være en række særlige forhold, der gør sig gældende i forhold til ikke mindst den grønne komponent. Det bør sikres, at disse specialiserede højværdiprodukter ikke rammes af krav om afgrødevariation og miljøfokusarealer.

Concord Danmark mener, at den direkte landbrugsstøtte fortsat påvirker handelsrelationerne med udviklingslandene på trods af, at denne støtteform er afkoblet fra produktionen og er forenelig med verdenshandelsorganisationen WTO's regler. Konkret fastholder den direkte støtte højere produktionsniveauer i EU og dermed højere eksport og lavere import fra udviklingslandene, end det ville være tilfældet uden støtte. Den direkte støtte gør det således mindre rentabelt at investere i udviklingslandenes landbrugssektorer og forhindrer en international arbejdsdeling, der beforder udvikling af den lokale produktion i udviklingslandene.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen vil arbejde for at reducere landbrugsstøtten i EU på en måde, der gavner forskning, innovation og markedsadgangen for udviklingslandene, forbedrer miljøet og modvirker klimaforandringer. Regeringen vil desuden arbejde for, at medlemsstaternes muligheder for at vælge at bruge en større del af landbrugsstøtten til formål som natur, miljø og økologi styrkes. Endelig lægger regeringen vægt på, at drøftelserne om Kommissionens reformforslag ikke foregriber forhandlingerne om EU's flerårige finansielle ramme.

Regeringen vil arbejde for, at reformen bidrager til en reel og omkostningseffektiv grønning af den direkte støtte. Regeringen vil ligeledes arbejde for øget fleksibilitet i forbindelse med overførslen af midler mellem søjle I og II. En sådan overførsel bør samlet set ikke forøge støtten på EU-plan til landbrugssektoren.

Regeringen finder ikke baggrund for en omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, da den nuværende fordeling er baseret på de samme historiske og objektive kriterier for alle medlemsstater. Regeringen vil lægge vægt på, at spørgsmålet om fordelingen af den direkte støtte (søjle I) ses i sammenhæng især med spørgsmålet om fordelingen af landdistriktspolitikken (søjle II).

Regeringen vil arbejde for, at der fortsat sker en øget afkobling af den direkte støtte, og at medlemsstaterne frivilligt kan beslutte, hvorvidt den afkoblede støtte skal udjævnes i medlemsstaten.

Regeringen vil arbejde for, at reformen endvidere fører til en reel forenkling af landbrugspolitikken, og at en række af forslagene derfor gøres frivillige/fleksible for medlemsstaterne at implementere. Dette gælder støtteordninger vedrørende mindre landbrugere, unge landbrugere, regler vedrørende aktive landbrugere og reglerne om støttelofter for den direkte støtte, samt hvorvidt der skal udstedes nye betalingsrettigheder.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Den første drøftelse af Kommissionens forslag på rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20.-21. oktober 2011 viste helt overordnet, at der var stor bekymring blandt størstedelen af medlemsstaterne, hvad angår forslagene om direkte støtte og landdistriktspolitikken. Særligt forslaget om direkte støtte indeholdt store knaster, hvorimod Kommissionens forslag til ændring af den fælles markedsordning og finansieringsforordningen blev bedre modtaget. Mange medlemsstater udtrykte principiel støtte til en omfordeling af den direkte støtte mellem medlemsstaterne, men særligt Estland, Letland og Litauen var skuffede over det foreslåede niveau. Belgien, Nederlandene, Italien, Tyskland, Irland og Danmark fremhævede blandt andet, at man måtte begrænse omfordelingen eller se på den samlede fordeling af EU's budget, herunder særligt landdistriktspolitikken. Spanien, Irland og Italien var stærke modstandere af en intern udjævning af den direkte støtte og fik støtte fra flere medlemsstater. Der var udbredt skepsis over for forslaget om grønning af den direkte støtte, som mange medlemsstater fandt alene øgede de administrative byrder. Danmark og flere andre medlemsstater udtrykte ønske om en reel grønning af landbrugspolitikken. Der var meget blandede holdninger til definitionen af aktive landmænd, hvor flere medlemsstater ønskede subsidiaritetsprincippet anvendt. Dette gjorde sig også gældende for forslaget om særlig støtte til mindre landbrugere, mens der var stor opbakning til en særlig ordning for unge landbrugere.

Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Udkast til forslagene har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 14. oktober 2011 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 20.-21. oktober 2011, jf. samlenotat oversendt den 6. oktober 2011.

Der er oversendt samlenotat til Folketingets Europaudvalg den 3. november 2011 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 14. november 2011.

Notaterne er ligeledes fremsendt til Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri.